

Internationell närvaro - nationell frånvaro?

- En jämförande studie om återuppbyggnad i Afghanistan och Kosovo med fokus på civil-militär samverkan

Abstract

In this thesis the aim is to explore the connection between International presence and Reconstruction of Postconflict states. The focus in this Analyse is the concept of CIMIC which is the institutional concept of Civil-Military Co-operation in International relations and a concept in Peacebuilding Theory. The cases, which are the empirical Material, is Afghanistan and Kosovo, two most-different cases.

The theoretical framework is primarily consider the mechanisms successful for the Reconstruction process in general and within CIMIC in particular. This framework including both theories of State failure and International administered Territories as well as Models for Civil- Military Co-operation.

The International presence in Postconflict Societies plays a big role, even thou it is very important that initiatives for rebuilding comes from the state within. The essence of CIMIC is the civil component and the military, operating in Peacebuilding and Reconstruction missions. The growing need for rapid actions into conflicts and to make the Reconstruction process more effective has resulted in a broader conscious of coordinating the civil and military components.

Keywords: State reconstruction, Postconflict states, International Peacebuilding Mission, Civil-Military Co-operation

Characters: 69 282

Förkortningar

CIMIC	Civil-Military Co-operation
ISAF	International Security Assistance Force
KFOR	Kosovo Force
NGO	Non Governmental Organisation
UNAMA	United Nations Assistance Mission to Afghanistan
UNMIK	United Nations Mission in Kosovo

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	2
1.1 Syfte och frågeställningar.....	3
1.2 Teori och metod.....	3
1.3 Material	4
2. Teoretiska perspektiv.....	6
2.1 <i>Postconflict states</i> och <i>State failure</i>	6
2.1.1 Återuppbyggnad.....	8
2.2 Internationell övergångsadministration ur ett legitimitetsperspektiv	10
2.3 Civil-militärt samarbete.....	12
2.3.1 CIMIC som modell för återuppbyggnad.....	15
2.3.2 Militära och civila komponenter.....	16
2.3.3 Positiva och negativa aspekter på CIMIC.....	17
3. Två fall av återuppbyggnad.....	18
3.1 Afghanistan.....	18
3.1.1 UNAMA- United Nations Assistance Mission to Afghanistan.	19
3.1.2 ISAF- International Security Assistance Force	20
3.1.3 PRT – Provincial Reconstruction Team.....	21
3.2 Kosovo.....	22
3.2.1 UNMIK- United Nations.....	23
3.2.2.KFOR- Kosovo Force.....	25
3.3 Jämförelse mellan fallen.....	26
4. Avslutande diskussion.....	27
4.1 Internationell närvaro- nationell frånvaro?.....	27
5. Referenser.....	29

1 Inledning

”Vapen inte alltid effektivast”, så lyder rubriken till en artikel som publicerades på Försvarsmaktens hemsida den 23 februari 2007. Den handlar om hur svensk militär närvaro inom ramen för ISAF (International Security Assistance Force), hjälper afghanska myndigheter att återuppbygga landet. Sverige leder sedan mars 2006 en återuppbyggnadsenhet i norra Afghanistan, ett så kallat *Provincial Reconstruction Team* (PRT), där inte bara militära enheter ingår utan även civila rådgivare och experter från SIDA, UD samt Rikspolisstyrelsen¹. Detta exemplifierar hur civila och militära enheter samverkar i internationella fredsbevarande insatser, något som sedan kalla krigets slut har institutionaliserats genom begreppet CIMIC (Civil-military co-operation).

Internationell konflikthantering är idag en uppgift som involverar många aktörer på olika nivåer: regionala, nationella såväl som internationella. Utgångspunkten för denna uppsats är tanken om balansen mellan långsiktigt utvecklingssamarbete å ena sidan och kortsiktiga humanitära och fredsfrämjande uppdrag å andra sidan. I och med kalla kriget slut och det ökade antalet inomstatliga konflikter under 1990-talets början ändrades förutsättningarna för den humanitär såväl som den fredsfrämjande verksamheten. Det ”nya” med 1990-talets konflikter var att de i större utsträckning var mer flerdimensionella än tidigare, vilket också ställde andra krav på det internationella samfundet. Det nya behovet av politiska, diplomatiska, ekonomiska, humanitära och militära insatser i konflikter har gett upphov till en ofta livlig debatt vad det gäller bland annat samordning, samverkan och ledning.

Jag avser i denna studie att undersöka två fall av intervention där militära och civila komponenter deltar i syfte att återuppbygga staten och samhället. Kan fallen för min studie, med fokus på CIMIC, säga något om det generella sambandet mellan internationell närvaro, och återuppbyggnadsprocesser i *Postconflict states*?

---

¹ <http://www.mil.se/int/index.php?c=news&id=35979>

1.1 Syfte och frågeställningar

Inomstatliga konflikter blir ofta föremål för den internationella politiska arenan. De inomstatliga konflikterna har i några fall lett till att det internationella samfundet agerar med bland annat syftet att skydda de mänskliga rättigheterna. Den militärt och civilt organiserade närvaron arbetar under det tidiga skedet i fredsprocessen med skapa säkerhet och stabilitet och att i förlängningen hjälpa till att bistå i återuppbyggnadsprocessen. Men hur är den internationella närvaron organiserad? Leder den civil-militära samverkan till goda resultat? Hur ser sambandet ut mellan den internationella närvaron i internationella fredsbevarande insatser och återuppbyggnaden av *Postconflict states*? Med tanke på att jag fokuserar på samverkan mellan de civila och militära komponenterna utgår jag från att fredsbevarande insatser är betydande för återuppbyggnadsprocesser. Syftet med denna uppsats är att genom en jämförelse mellan fallen Afghanistan och Kosovo generera idéer för återuppbyggnadsprocesser med fokus på den civil-militära koordinationen.

- Hur är den internationella närvaron organiserad?
- På vilka områden finns det samarbete mellan den civila administrationen och den militära insatsen? Hur fungerar samarbetet?
- Kan fallen Afghanistan och Kosovo säga oss något om den internationella närvarons betydelse för återuppbyggnadsprocesser i generella termer?
- Vilken betydelse har CIMIC för återuppbyggnaden av *Postconflict states*?

1.2 Teori och metod

Det teoretiska angreppssättet för den här uppsatsen faller inom ramen för forskningsområdet *Peacebuilding*. De teoretiska perspektiv jag använder mig av applicerar jag på tre huvudområden: återuppbyggnad, internationell övergångsadministration samt civil- militärt samarbete, vilka jag anser är centrala i diskussionen för uppsatsens syfte. Lämpligt val av teori för att undersöka hur civil-militärt samarbete påverkar återuppbyggnadsprocesser är perspektiven *State reconstruction*, *Postconflict states* och *State falilure*.

Med vilken metodologi kan man då på bästa sätt studera sambandet mellan internationell närvaro och återuppbyggnad, med fokus på civil-militärt samarbete? Jag avser att göra en kvalitativ jämförande fallstudie då uppsatsen behandlar endast två undersökningsenheter. Jag har valt två olika fall i syfte att få en stor bredd på empirin och då dessa fall skiljer sig åt på många punkter faller det sig logiskt att

välja mest olika design för denna studie. Fallen Afghanistan och Kosovo kommer att analyseras utifrån tre infallsvinklar. Den första handlar om återuppbyggnad av *Postconflict states*, detta eftersom både Afghanistan och Kosovo kan räknas till denna kategori. Den andra infallsvinkeln som är relevant för diskussionen om den civila komponenten av den internationella närvaron, är internationell övergångsadministration, något som återfinns i Afghanistan genom UNAMA och i Kosovo genom UNMIK. I den tredje infallsvinkeln lägger jag fram aspekter på det civil-militära samarbetet (Civil-military Co-operation), vilket fokuserar på den civila respektive den militära komponenten och samarbetet dem emellan vid internationella fredbevarande insatser.

I båda fallen finns det en internationell närvaro i form av civila och militära komponenter, vilka också deltar i återuppbyggnadsprocessen. Denna uppsats behandlar återuppbyggnadsprocesser i *Postconflict states* med fokus på CIMIC, det vill säga civil-militär koordination i fredsbevarande insatser. Genom att titta på två olika fall av återuppbyggnad avser jag få ett vidare material att grunda mitt resultat på. Fallet Afghanistan skiljer sig från Kosovo på många olika punkter, dels är det en suverän stat som rymmer många olika etniska och religiösa grupper i en stor population. Landet är kört i botten efter många decennier av krig. I Kosovo, som är en serbisk provins, är majoriteten kosovoalbaner som kämpar för ett självständigt Kosovo. Infrastrukturen var visserligen till stora delar förstörd när den fredsbevarande insatsen sattes in 1999, men kunde ändå repareras. I Afghanistan måste infrastrukturen i många fall byggas upp från grunden. Jag har tittat närmare på den internationella civila respektive militära närvaron i de båda fallen. I Kosovo är det UNMIK som är den civila komponenten och KFOR den militära. I Afghanistan är motsvarigheterna UNAMA (civil) och ISAF (militär). Dessa organisationer presenteras enskilt, därefter gör jag en jämförelse mellan dem.

1.3 Material

Materialet för denna studie består av sekundärkällor. Jag använder jag mig främst av Ho-Won Jeong samt Robert Rotberg när det gäller de teoretiska aspekterna på återuppbyggnad av *Postconflict states*. Jeong är verksam vid *Institute for Conflict Analysis and Resolution* vid George Mason University. Robert I Rotberg är chef för *Kennedy School of Government's Program on Intrastate Conflict*. För analysen av begreppet CIMIC har jag använt primärt tre källor. Den första är en tysk juridisk avhandling från 2005, skriven av Daniel Sven Smyrek, är en analys av internationellt administrerade territorier med fokus på fallet Kosovo. Den andra källan är en dansk rapport från 2000 utgiven av det danska utrikespolitiska institutet DUPI, vilken presenterar lärdomar och modeller för framtiden vad det gäller civil-militärt samarbete. Den tredje källan är skriven av den amerikanske generalen Garland H. Williams, som själv arbetat mycket med återuppbyggnad av

Postconflict states. I boken analyseras de tre fallen Afghanistan, Bosnien och Kosovo, vilka utifrån författaren presenterar en modell för framtida återuppbyggnadsarbete utifrån effektivare samordning och samverkan mellan civila och militära organisationer. Jag anser att dessa tre källor ger en balans mellan författare med ett akademiskt angreppssätt å ena sidan och författare med yrkeserfarenhet av arbete på fältet å den andra.

2 Teoretiska perspektiv

Inom ramen för forskningsområdet *Peacebuilding* kommer jag i detta kapitel att ta upp några centrala teoretiska perspektiv som är relevanta för min undersökning. Jag utgår från tre övergripande analysområden som Ho-Won Jeong tar upp i boken *Peacebuilding in Postconflict Societies, Strategy and Process*. Vidare diskuterar jag också kring de aspekter Robert I. Rotberg liksom Jens Meierhenrich tar upp i *When states fail, Causes and Consequences*. Det första perspektivet som jag sätter fokus på är återuppbyggnad av stater efter inomstatliga konflikter (*Postconflict states*), vilket ofta kan kopplas samman med teoribildningen inom *State reconstruction* och *State failure*. Det andra perspektivet behandlar internationell övergångsadministration (*Interim International Administration*) vilket behandlar aspekter på internationellt administrerade territorier. Det tredje teoretiska perspektivet är det som rör samarbete och koordination mellan civila och militära enheter (*Civil- Military Co-operation*) vid fredsbevarande insatser som betydande för återuppbyggnadsprocessen.

2.1 *Postconflict states* och *State failure*

Det engelska begreppet *Failed State*, eller på svenska, ”misslyckad stat”, kan definieras i termer av vad som fattas den. *Failed* kan den stat sägas vara vars regering förlorat legitimitet och som inte längre kan garantera medborgarna säkerhet eller kontrollera territoriets gränser och där statsapparaten inte längre fungerar.² Dessutom anses *State failure* vara en del av konfliktdynamiken, som är ett perspektiv inom forskningsområdet *Peacebuilding*.³ Den extrema och ovanliga versionen av *Failed state* är *Collapsed state*, men i det första stadiet benämns staten som svag, *Weak state*. Afghanistan var tidigare en kollapsad stat men betecknas nu som *failed*.⁴

Den svaga, misslyckade eller kollapsade staten uppkommer alltså oftast som en följd av inomstatligt våld genom inbördeskrig vilket i sin tur har sin grund i etniska, religiösa, språkliga eller andra inomstatliga konflikter. En tydlig indikator

---

² Rotberg, I, Rotberg, *When states fail, Causes and Consequences*, 2004, s. 5.

³ Brinkerhoff, W, Derick, *Rebuilding governance in failed states and Post-Conflict Societies: Core Concepts and Cross-cutting Themes*, 2005 s. 3.

⁴ Rotberg, 2004, s.10.

på en sådan stat är en hög grad av kriminalitet och våld.⁵ Om en *Postconflict state* inte är *collapsed* eller *failed* så är den i de flesta fall mycket svag, (*weak state*). Utifrån denna definition kan både fallet Afghanistan och fallet Kosovo sägas uppfylla kriterierna för *state failure*. Utifrån detta kan vi konstatera att det finns ett tydligt samband mellan de teoretiska perspektiven *Postconflict states* och *State failure*. Hur kan detta samband då kopplas till internationell närvaro?

Fredsbevarande internationella insatser och återuppbyggnad av idag genomförs i de allra flesta fall i *Postconflict states* som kan betecknas som *failed*. Robert I. Rotberg hävdar att *state failure* utgör ett av de största politiska och humanitära problemen som världen står inför idag.⁶ Att gå från ett politiskt system till ett annat och att få bort gamla negativa strukturer till förmån för en ny demokratisk ordning, är en svår utmaning både för det internationella samfundet såväl som för medborgarna i en stat efter inbördeskrig. Hur ska man då bygga upp stater efter *failure*, vilket ofta innebär att man måste börja från början. Rotberg presenterar två teoretiska aspekter på återuppbyggnaden av stater efter *failure*. För det första handlar det om legalitet, vilket är ett begrepp som står mellan politik och moral och som har ett symboliskt värde i återuppbyggnaden efter *state failure*. Den andra aspekten är byråkratin, alltså utvecklingen av administrativa institutioner, då dessa utgör nyckelfaktorn för *state failure* är de också ett minimum för statsformationen.⁷

Det är inte lätt att komma fram till ett politiskt ramverk som passar alla parter efter många år av självständighets- och frihetssträvanden och den svåraste utmaningen är kanske att nå en nationell enighet. För att nå en fredlig politisk transition och för att bygga upp hållbara stats- och samhällsinstitutioner i en *Postconflict state*, är därför en etablering av ett fungerande styre som tar hänsyn till de olika parterna inom staten är nödvändig. Därtill är enligt Jeong ett minimum av konsensus gällande hur maktindelningen ska se ut ett måste för statsformationen. Detta tar ofta lång tid och kräver förhandlingar och kompromisser⁸

Jeong och Rotbergs teorier kring begreppen *Postconflict states* och *State failure* ger oss dels en insikt om hur grundläggande institutionsbyggande är i en *Postconflict state* dels om svårigheten med att komma fram till ett gemensamt politiskt ramverk mellan de olika grupperna inom staten. Utifrån detta bygger vi vidare på tanken om den internationella närvarons betydelse för den nationella situationen i återuppbyggnadsprocessen.

---

⁵ Rotberg, 2004, s.4.

⁶ Ibid s.153.

⁷ Ibid s.157.

⁸ Jeong, Ho-Won, *Peacebuilding in Postconflict Societies*, 2005, s.77.

2.1.1 Återuppbyggnad

Sedan 1990-talet har antalet multinationella militära interventioner i inomstatliga konflikter ökat. Det uppenbara behovet av samarbete mellan civila och militära enheter i interventioner, till följd av de inomstatliga konflikterna, har gett upphov till en debatt om militär inblandning i humanitära aktiviteter.⁹ Vad betyder då samarbetet och koordinationen av den internationella närvaron, i konfliktdrabbade länder, för återuppbyggnaden av staten och samhället?

Rotberg anser att återuppbyggnad av *Failed states* är omöjlig utan intervention från externa aktörer.¹⁰ Omöjligt eller inte, faktum är att det idag finns en internationell närvaro i de båda fall jag valt att analysera för denna uppsats, Afghanistan och Kosovo. Denna internationella närvaro syftar till att skapa stabilitet i ett läge av osäkerhet och våld, samtidigt är man en del av återuppbyggnadsprocessen av staten och samhället. I båda fallen har den internationella närvaron funnits under flera år, vilket naturligtvis är en betydelsefull faktor för återuppbyggnadsprocessen, och det är inte helt oproblemiskt med alltför långdragen internationell närvaro vid övergångsprocesser i *Postconflict states*, vilket visat sig i fallet Kosovo.

En aspekt av återuppbyggnaden av staten är frågan om hur den ska organiseras. En grundläggande utgångspunkt hos både Jeong och Jens Meierhenrich är att en lyckad återuppbyggnad av staten bygger på ett nationellt engagemang av förtroende, legitimitet och gemensamma värderingar och nyttor. Jeong hävdar att det är nödvändigt att återuppbygga nationen efter en inomstatlig konflikt, i meningen av en fungerande centralmakt, i de stater där dess legitimitet och funktioner har kollapsat. Företrädesvis gäller detta i *Postconflict states*, som i det här sammanhanget kan betecknas som *failed*. Meierhenrich diskuterar också kring betydelsen av en enad nation och menar visserligen att stöd utifrån är nödvändigt, men engagemanget inifrån är en minst lika nödvändig förutsättning för att återuppbyggnaden skall lyckas. Meierhenrich använder sig av begreppet *State formation within*, vilket alltså bygger på tanken om att en stat endast kan byggas inifrån av de som sedan skall forma och styra den. En andra aspekt är *State formation Without* som bygger vidare på tanken om *State formation within* men tillägger att internationella insatser spelar en viktig roll för att förenkla återuppbyggnaden inifrån.¹¹ Det yttre stödet i återuppbyggnadsprocessen delas in i erkännande, konstruktion och underhåll. Ett erkännande kommer både från FN och från dess medlemsstater, medan konstruktionen består i temporära insatser genom regionala, internationella eller multinationella fredsbevarande operationer. Det kan handla om såväl militära operationer såväl som ekonomiskt stöd, vilka verkställs genom en internationell administration, exempelvis UNMIK i Kosovo och UNAMA i Afghanistan.¹² Hur organiseras då den internationella närvaron? Jag

---

⁹ Pugh, Michael, *Military Intervention and Humanitarian Action: Trends and Issues*, 1998, s. 339.

¹⁰ Meierhenrich, Jens i Rotberg, I Robert, *When states fail*, 2004, s.12.

¹¹ Ibid, 2004, s. 159.

¹² Ibid, 2004, s. 160.

bygger vidare på Meierhenrich resonemang om *State formation Without* och kategorin underhåll. I den här delen av det externa stödet i återuppbyggnaden av staten, inkluderas inte bara utvecklingen och etablerandet av administrativa funktioner, utan även uppbyggnaden av infrastruktur, vilket är ett av de områden där internationella samfundet bidrar. Meierhenrich delar in det externa stödet (*State formation without*) till återuppbyggandet i tre kategorier: (1) Internationellt finansiellt stöd, (2) internationellt militärt stöd samt (3) internationell administrativt stöd.¹³ Det är kategori två och tre som är aktuellt för min analys om återuppbyggnaden av *Postconflict states* med fokus på civil- militärt samarbete. Det internationella militära stödet, vilket kan kopplas till det jag senare i uppsatsen benämner som den militära komponenten, består enligt Meierhenrich av uppgiften av att säkra gränser och nyckeltransporter av förnödenheter samt att upprätthålla kontakten mellan stad och landsbygd och andra strategiskt viktiga områden. Det internationella administrativa stödet kopplar Meierhenrich direkt till de principiellt viktiga pelarna vilka staten vilar på, rättsskipning och förvaltning.¹⁴ För att vidare utveckla resonemanget menar Jeong här att det i återuppbyggnadsprocessen av en svag eller kollapsad stat är viktigt att makten i statsinstitutionerna (byråkratin) inte endast koncentreras till en etnisk grupp, då detta försvårar den politiska och sociala klyftan utan att alla folkgrupper, inom staten får tillgång till beslutsfattande organ, detta för att undvika att en väpnad konflikt återigen uppstår.¹⁵ Detta problem är mest aktuellt i fallet Afghanistan där det finns många olika etniska och religiösa grupper organiserade i klaner och där dessa besitter mycket makt på den regionala och lokala nivån.

Utifrån Meierhenrich teoretiska begrepp *State formation Within* samt *State formation Without*, drar jag slutsatsen att ett inomstatligt engagemang i återuppbyggnadsprocessen är minst lika viktigt som det externa stödet, på så sätt utgör återuppbyggnadsprocessen i *Postconflict states* en arena där det nationella möter det internationella. I likhet med detta resonemang menar också den brittiske forskaren Ralph Wilde att man måste analysera återuppbyggnad och då specifikt övergångsadministration, utifrån dess komplexitet och därför ta hänsyn till såväl inomstatliga som transnationella aktörer.¹⁶

Sammanfattningsvis kan sägas att *Postconflict states* utgör en arena för såväl nationellt som internationellt engagemang. Den militära inblandningen i humanitära aktiviteter sedan 1990-talet har gett upphov till en livlig debatt till följd av det ökade antalet inomstatliga konflikter. Den internationella närvaron vid inomstatliga konflikter och i återuppbyggnadsprocesser är dock enligt både Jens Meierhenrich och Ho-Won Jeong absolut nödvändig. Dock är engagemanget inifrån minst lika viktigt.

---

¹³ Meierhenrich, 2004, s 161.

¹⁴ ibid

¹⁵ Jeong, 2005, s. 83.

¹⁶ Wilde, Ralph, *Representing International Territorial Administration: A Critique of Some Approaches*, 2004, s. 96.

2.2 Internationell övergångsadministration ur ett legitimitetsperspektiv

I avsnittet ovan konstaterades att det internationella engagemanget och stödet i återuppbyggnadsprocesser är minst lika viktigt som att initiativ och engagemang kommer inifrån staten. På så sätt kan vi koppla teoribildningen kring återuppbyggnad av *Postconflict states* till den civila komponenten av den internationella närvaron nämligen teorin kring internationellt administrerade territorier, till exempel FN-protectoratet Kosovo (UNMIK), men även FN-administrationen i Afghanistan (UNAMA).

Enligt Ralph Wilde associeras och identifieras internationella territoriella administrationer (övergångsadministrationer) ofta med ”paradigmen” *Failed states*, *Peacekeeping-”generationer”* liksom ideén om *Postconflict reconstruction*. Wilde ställer sig frågan i vilken utsträckning internationella organisationer är praktiskt kapabla att driva territoriell administration.¹⁷

Återuppbyggnad av en *Postconflict state* sker alltså under en övergångsperiod. Då staten under denna period står under direkt internationellt styre måste det finnas ett omfattande mandat som legitimerar närvaron. I både fallen Kosovo och Afghanistan syftar den internationella administrationen till att upprätthålla förvaltning, återuppbygga infrastrukturen liksom andra centrala statliga funktioner, detta då det inom staten inte finns någon administrativ kapacitet eller förmåga att upprätthålla administrativa funktioner.¹⁸

Återetableringen av legitimitet och förtroende för statliga institutioner är en av de svåraste och viktigaste utmaningarna i en *Postconflict state*.¹⁹ När det gäller frågan om sambandet mellan återuppbyggnad och internationell närvaro menar Ho-Won Joeng att djup misstro mellan parterna i en konflikt, till exempel mellan etniska grupper, också kräver en högre grad av internationell närvaro. En koncentration av statsmakten till en av grupperna i samhället leder till att de sociala och politiska klyftorna blir större, vilket fördjupar och förvärrar konflikten, därför är det viktigt att alla grupper inom staten får tillgång till och förtroende för de beslutsfattande institutionerna. En legitim centralmakt är nödvändig för att uppnå stabilitet i återuppbyggnaden av staten. Den nya centralmakten kan endast få legitimitet genom att bygga institutioner av nationell natur såväl som att utveckla kapacitet att förvalta dem. Legitimiteten hos den nya centralmakten vilar på förtroende och tillit hos folket, vilket uppnås genom att etablera demokratiska principer i samhället.²⁰ Då maktstrukturen i Afghanistan är starkt decentraliserad med styrande krigsherrar är balansen mellan makten i provinserna och centralmakten en av de största utmaningarna för den internationella närvaron. Även

---

¹⁷ Wilde, 2004, s. 71-72

¹⁸ Jeong, 2005, s. 81.

¹⁹ Chesterman, Simon, *Justice under International Administration: Kosovo, East Timor and Afghanistan*, 2002, s. 3.

²⁰ *Ibid*, 82-84

om krigsherrarna hålls i schack av den militära komponenten når inte den centralstyrda maktens (ledd av en folkvald president) legitimitet utanför huvudstaden Kabul.²¹

En viktig komponent i rekonstruktionen av staten är således legitimitetsaspekten såväl legitimiteten hos den nya statsformationen som hos den internationella närvaron i form av civila och militära komponenter. Mary Kaldor menar att nyckeln till kontroll av våldet är att legitimiteten återupprättas. Makt vilar således på legitimitet och inte på våld.²² Kaldor poängterar vikten av att återskapa legitimitet och menar att en rekonstruktion av staten efter ett krig först och främst måste innebära rekonstruktion av politiska organ och myndigheter.²³ Detta resonemang stärker Jeongs och Meierhenrich teori om förvaltning som elementär del i återuppbyggnadsprocessen av en *Postconflict state*.

Legitimitetsaspektens betydelse för rekonstruktionen av staten där internationell närvaro deltar kan kopplas till det samband, mellan det internationella systemet och internationell legitimitet, som Kristian Steiner omnämner i sin bok *Strategies for International Legitimacy*. Steiner definierar legitimitet inom staten som ett hierarkiskt system, något som dock inte råder i det internationella systemet. Det internationella systemet är i jämförelse med en stat anarkistisk och har en platt struktur, detta då de internationella aktörerna är lika inför den internationella rätten. Steiners slutsats är att legitimitet tillsammans med militära organisationer liksom andra materiella resurser blivit en komponent inom det internationella systemet.²⁴ Den internationella närvaron i fredsbevarande insatser i form av militära och civila komponenter kan stärka Steiners resonemang om att legitimitet och militär blivit en resurs inom det internationella systemet. Om den internationella närvaron i fallen Afghanistan och Kosovo bygger på legitimitet skulle man kunna härleda det till tanken om sambandet mellan legitimitet och återuppbyggnadsprocesser. Graden av legitimitet hos den intervenerande aktören skulle kunna tänkas påverka återuppbyggnadsprocessen.

Vi går vidare med teorin om internationellt administrerade territorier. Derick W. Brinkerhoff, verksam vid Research Triangle Institute, presenterar tre kategorier (*governance areas*) som förenklar designen och implementeringen av maktreformer i *Postconflict states*. Det är för det första viktigt att återskapa legitimiteten (*Reconstructing legitimacy*) i återuppbyggnadsprocessen. Utan legitimitet är det svårt att få staten att fungera, precis som nämndes ovan. Saknar regeringen legitimitet hos ett av segmenten i staten räcker detta för att vara ett bidrag till ett *State failure* enligt Brinkerhoff.²⁵ Att återskapa legitimitet i *Postconflict states* innebär att man ökar deltagandet hos medborgarna, utjämna skillnader samt bekämpa korruption. Att återskapa legitimiteten i samhället är ett uttryck för att staten svarar på medborgarnas behov och efterfrågan. Denna kategori

---

²¹ Ibid, 2005, s. 83

²² Kaldor, Mary, *Nya och gamla krig, organiserat våld under globaliseringens era*, 1999, s. 129.

²³ Ibid, s. 149.

²⁴ Steiner, Kristian, *Strategies for International Legitimacy*, 1996, s.32

²⁵ Brinkerhoff, 2005, s.5

inkluderar även konstitutionella reformer, återskapandet av rättstaten samt en institutionell design såväl inom staten som inom det civila samhället.²⁶

Att återetablera säkerheten, *Re-establishing security*, är den andra kategorin som naturligtvis kan kopplas till den brist på säkerhet som uppstår i en krigsdrabbad stat, men som också ligger nära den första kategorin. Detta då korrupta säkerhetsstyrkor kan utgöra en barriär för statens legitimitet. För att komma till rätta med säkerhetsproblematiken är det viktigt att avväpna samt att avmobilisera de stridande parterna. Att återetablera säkerheten innebär i praktiken fredsbevarande insatser med militära medel. Säkerhet är en viktig förutsättning för att stabilisera samhället och för att uppnå en normal politisk och ekonomisk aktivitetsnivå. Men att återskapa säkerhet innebär att de återuppbyggande aktörerna måste hantera polis och militär likaväl som paramilitära grupper och milisgrupper genom en mix av återuppbyggande, professionalisering och reformering.²⁷ Något som kan kopplas till det civil-militära koordineringen i fredsbevarande insatser, både Afghanistan och Kosovo.

Den tredje kategorin är *Rebuilding effectiveness* som tar upp vikten av att återuppbygga effektivitet i grundläggande samhällsfunktioner och institutioner i den offentliga sektorn, såsom sjukvård, infrastruktur och utbildning samt socioekonomisk utveckling. Detta då dessa funktioner oftast helt kollapsat till följd av krig.²⁸

För att sammanfatta avsnittet kan sägas att en av de viktigaste, men samtidigt svåraste, utmaningarna för ett krigsdrabbat samhälle är återetableringen av statens legitimitet.²⁹ Vidare kan jag konstatera internationella övergångsadministrationer sätts upp provisoriskt i syfte att återuppbygga infrastruktur och andra grundläggande statsfunktioner i den konfliktdrabbade staten. En sådan administration måste dock grundas på ett omfattande mandat under övergångsperioden sedan en lösning på konflikten nåtts, antingen genom internationell militär intervention eller genom politiska påtryckningar.³⁰

2.3 Civil-militärt samarbetet (CIMIC)

Flera decennier före CIMIC- begreppets tillkomst skrev den engelske professorn i statsvetenskap Samuel E. Finer boken *The Man on Horseback*. I denna bok från 1976 presenteras tre områden där en militär organisation har fördelar i jämförelse med en civil organisation. Det första området är *den tydliga organisatoriska överlägsenheten* hos den militära organisationen, det andra är *militärens symboliska*

---

²⁶ Ibid

²⁷ Brinkerhoff, 2005, s.6

²⁸ Brinkerhoff, 2005, s. 5.

²⁹ Chesterman, 2002, s. 3

³⁰ Joeng 2005, s. 81.

status och det tredje området är *vapenmonopolet*.³¹ Finer menar att arméer är bättre organiserade än vilken civil enhet som helst tack vare deras centralstyre, hierarki, disciplin och kamratanda.³² Finer menar visserligen att den militära organisationen har styrkor i jämförelse med den civila organisationen men presenterar också politiska svagheter som dels består i dess praktiska oförmåga att administrera ett samhälle, dels i avsaknaden av demokratisk legitimitet.³³ Trots att Finers bok har några år på nacken, anser jag att detta är intressanta aspekter av den militära organisationens relation till den civila organisationen, något som jag applicerar på den militära komponentens relation till den civila i dagens fredsbevarande insatser. Även om maktbalansen och det internationella systemet var annorlunda då Finer skrev sin bok, anser jag att förklaringarna till institutionaliserandet och uppkomsten av civil-militärt samarbete i någon mån kan härledas till Finers resonemang.

Hur kan då CIMIC- begreppet förklaras? Det civil-militära samarbetet vid fredsbevarande internationella insatser uppkom efter kalla krigets slut, före 1990 uppträdde *Peacekeeping*-verksamhet och biståndsverksamhet skilda åt.³⁴ Civil-militär koordination har blivit ett begrepp genom förkortningen CIMIC (*Civil-military co-operation*) och förståelsen har i västvärlden ökat den senaste tiden vad det gäller vikten av att koordinera politiska (diplomatiska), ekonomiska och militära komponenter i den internationella närvaron vid fredsbevarande insatser.³⁵ Hur den internationella närvaron ser ut på fältet, gällande civila och militära komponenter, skiljer sig förstås från fall till fall. I Afghanistan är förutsättningarna annorlunda än i till exempel Kosovo, vad det gäller behov och mandat för civila och militära insatser, vilket ofta är kopplat till graden av våld och osäkerhet. I Afghanistan är säkerhetsläget idag mer instabilt än i Kosovo.

I en svensk statlig utredning aktualiserar man det civil-militära samarbetet i internationella insatser uttryckt i ”Att föra samman civila och militära kulturer”.³⁶ Vidare kan CIMIC-begreppet beskrivas som den viktigaste delen av de civil-militära relationerna vilka rymmer många olika aktiviteter och aktörer inom ramen för humanitär verksamhet och fredsbevarande insatser. För att vidare förstå vad det civil-militära samarbetet består i definieras CIMIC av NATO som:

The co-ordination and co-operation, in support of the mission, between the NATO Commander and civil populations, including national and local authorities, as well as international, national and non-governmental organisations and agencies.” (NATO, 2000:§102).³⁷

Detta syftar på relationerna mellan externa militära och civila aktörer i fredsstödjande operationer vilken utgör en dimension av NATO. Inom UN

---

³¹ Finer E, Samuel, *Man on the Horeseback*, 1976, s. 5.

³² *Ibid* s. 8.

³³ Finer, 1976, s. 12

³⁴ Jakobsen, Peter, Viggo, ed. *Civil-Military Co-operation, Lessons learned and Models for the Future*, 2000, s. 28

³⁵ Jakobsen, 2000, s. 6.

³⁶ SOU, 1999, s. 63.

³⁷ Pugh, Michael, *The Challenge of Civil-Military Relations in International Peace Operations*, 2001, s. 254

Department of Peacekeeping Operations används CIMIC som ett uttryck för samarbetet mellan militären och det civila i syfte att harmonisera åtgärder som vidtas för att uppfylla säkerhetsrådets mandat.³⁸

I den danska rapporten *CIMIC, Civil-Military cooperation, Lessons Learned and Models for the Future* från 2000, pekas särskilt fyra områden ut där det skett förändringar i civil-militära relationer sedan kalla krigets slut.³⁹ För det första har det genom CIMIC skett en institutionalisering av de civil-militära relationerna. Det var genom erfarenheterna av insatserna i Somalia och Bosnien i början av 1990-talet som det militära etablissemangen tog initiativ att institutionalisera de civil-militära relationerna vid interventioner. Detta eftersom militära styrkor vid internationella fredsbevarande insatser dels är beroende av de lokala myndigheterna för att kunna använda resurser och dels av civila externa organisationer för information och rådgivning. Och omvänt är de civila organisationerna i fredsbevarande insatser beroende av säkerhet och skydd av militära styrkor för att kunna utföra sitt jobb.⁴⁰ Slutsatsen av detta är att samarbetet mellan civila och militära komponenter borde syfta till att främja en effektivare insats på fältet då båda är beroende av varandra för att kunna genomföra sina uppdrag. Problemet med institutionaliseringen av CIMIC-begreppet är främst att det manifesterar en hegemonisk ansats i de civil-militära relationerna där humanitära aktioner underordnas militär nödvändighet.⁴¹ Det andra området där det skett förändringar inom CIMIC är den förbättrade koordinationen mellan internationella och nationella instanser sedan 1990. Det var först efter Gulfkriget som man inom FN började att ta tag i problemen med koordinationen. Detta gjordes genom *Inter-Agency Standing Committee for Resource Mobilisation* som gjorde framsteg med att utveckla *Military- Civil Disaster Unit* (MCDU), som bland annat till exempel koordinerade distributionen av biståndspaket.⁴² För det tredje finns det idag ett större samförstånd gällande professionalism inom *Non Governmental Organisations* (NGO:s) där humanitära organisationer idag i större utsträckning än tidigare reflekterar över sina avsikter och prestationer. Den civila sektorn är idag mer medvetna kring deras möjligheter att styra och utvärdera den egna verksamheten och dess påverkan.⁴³ Det fjärde området rör befrämjande och skydd. Här handlar det om hur civila organisationer sedan 1980-talet antagit mer holistiska strategier där humanitärt bistånd kopplats till skydd, social utveckling och mänskliga rättigheter. I Kosovo, till exempel, skulle operationer varit omöjliga utan en militär insats.⁴⁴

---

³⁸ Ibid, s. 345.

³⁹ Jakobsen, 2000, s. 27.

⁴⁰ Ibid, s. 28.

⁴¹ Pugh, 2001, s. 346.

⁴² Jakobsen, 2000, s. 30.

⁴³ Jakobsen 2000:32

⁴⁴ Ibid, s. 33

2.3.1 CIMIC som modell för återuppbyggnad

Garland H. Williams är överste i den amerikanska armén och har själv arbetat mycket med återuppbyggnad, bland annat i Bosnien och Kosovo. William anser att det internationella samfundet måste anta en mer holistisk syn när det gäller arbetet med återuppbyggnad av *Postconflict states*. Han hävdar att det finns sätt att framgångsrikt integrera militärens snabba förmåga att mobilisera och etablera centra för återuppbyggnad med de civila organisationerna. Detta kan genomföras utan att man kompromissar med internationella organisationers neutralitet. För det första är det viktigt att uppdraget är klart och tydligt formulerat i specifika arbetsuppgifter för var och en av aktörerna som deltar i återuppbyggnadsprocessen. Detta utförs i USA av en civil-militär arbetsgrupp, *Civil-Military Reconstruction Working Group*, vilken syftar till att utveckla en plan för hur återuppbyggnadsprocesser skall verkställas.⁴⁵ Det handlar om att ta fram ett civil-militärt ramverk där god planering och koordination mellan civila och militära komponenter ska göra övergången från krig till fred smidigare. Detsamma menar man i den danska rapporten om CIMIC där man understryker att det är viktigt att planeringsprocessen börjar tidigt, men att koordinationen också decentraliseras⁴⁶, vilket kan kopplas till de *Provincial Reconstruction Team* som idag finns i Afghanistan. Williams utgångspunkt är här disharmonin mellan de kortsiktiga militära och de långsiktiga humanitära insatserna hävdar att *Civil-Military Reconstruction Working Group* uppgift ska vara att koordinera planering, identifiera resurser, förädla policyn för styret samt att expediera logistik.⁴⁷ Vidare har ett *Civil-military Operations Center* uppgiften att vara ett organ som implementerar och integrerar fredsavtal eller andra internationella överenskommelser i återuppbyggnaden av *Postconflict states*.⁴⁸ Båda dessa organ representeras av såväl civila som militära enheter, speciellt tydligt blir detta inom *Civil-military Operations Center* där den civila komponenten kopplas till den privata sektorn liksom internationella organisationer och NGO:s⁴⁹. I den militära komponenten ingår den amerikanska försvarsmakten men också den privata sektorn⁵⁰

Utifrån ovanstående presentation kan vi här dra en slutsats om att Williams modell för civil-militär samverkan skulle vara ett sätt att integrera den militära

---

⁴⁵ Williams, Garland, *Engineering Peace, the Military Role in Postconflict Reconstruction*, 2005, s. 226.

⁴⁶ Jakobsen, 2000, s. 70-71.

⁴⁷ Ibid, s. 230-234.

⁴⁸ Ibid, s. 238-239.

⁴⁹ Non Governmental Organisations

⁵⁰ Jakobsen, 2000, s. 242.

organisationsstrukturen med den civila i syfte att nå effektivare och snabbare återuppbyggnadsinsatser.

2.3.2 Militära och civila komponenter

Vad är då den militära respektive den civila komponentens roll inom CIMIC? Enligt den danske generalen Christian Hvidt är militärens roll i CIMIC-verksamheten att ”forma slagfältet” och därmed skapa möjligheter och säkerhet för den civila komponenten att utföra sina arbetsuppgifter. Dock anser Hvidt att någon sådan ideal situation inte existerar. Dels beroende på att de civila organisationerna inte är synkroniserade dels på grund av att den militära komponenten kan tvingas lösa uppgifter i de fall där den civila komponenten brister.⁵¹

Det nya består i att den militära komponenten står inför en mer komplex miljö vid fredsbevarande insatser där också civila organisationer arbetar. Eftersom detta påverkar hur uppdraget genomförs menar man i rapporten att den militära befälhavaren på fältet behöver en kapacitet som kan etablera effektiva relationer med civila organisationer och därigenom komma fram till en bra lösning på den aktuella krisen.⁵²

Åter till överste Williams och modellen för civil-militärt samarbete. Williams menar att den militära komponenten i fredsbevarande insatser länge undvikit ”*Nation building*”, eftersom den är tränad för strid och därmed har militärens roll slutat i och med att man stoppat våldet. Däremot är militärt organiserade ingenjörsbataljoner en del av återuppbyggnadsprocessen i *Postconflict states*, genom dess kapacitet att återuppbygga infrastrukturen.⁵³

Den civila komponenten, som del i den internationella närvaron vid fredsbevarande insatser, innefattar internationella organisationer såväl som NGO:s, liksom företag inom den privata sektorn enligt Williams modell.⁵⁴ Men de internationella övergångsadministrationerna inkluderas också i den civila komponenten.

---

⁵¹ Jakobsen, 2000, s. 6-7.

⁵² Jakobsen, 2000, s. 7.

⁵³ Williams, 2005, s. 8-10.

⁵⁴ Ibid, s. 242.

2.3.3 Positiva och negativa aspekter på CIMIC

Vilka är då styrkorna och svagheter med CIMIC? Styrkan med civil-militär samverkan i återuppbyggnadsprocesser är att en effektiv koordination av insatser samordnar de olika intervenerande aktörerna, vilka alla har olika agendor, perspektiv och aktiviteter. En bättre koordination skulle enligt den danska rapporten dock uppnås genom en institutionell reform liksom konsensus mellan aktörerna på fältet.⁵⁵ Något som kan kopplas till frågan om hur den militära organisationsstrukturen kan samverka med den struktur inom den civila sektorn som är mer ”ledig”.⁵⁶

Den danska rapporten om CIMIC belyser en kris i den civila sektorn. Efter misslyckanden i bland annat Somalia och Rwanda under 1990-talets början, uppdagades en rad tillkortakommanden. Problemen är kopplade till bristande reglemente, fördubbling av insatser samt expansionen av antal NGO:s där dessa är en del av den politiska krigsekonomin och där deras kapacitet är avhängigt av publicitet har gjort dem till vinstdrivande företag.⁵⁷

Williams hävdar att en av fallgroparna när det gäller bland annat fallen Afghanistan och Kosovo var att det inte fanns någon förmåga att snabbt sätta samman ett *Reconstruction mission*, ett återuppbyggnadsuppdrag. Williams talar om det *Reconstruction gap* som ofta uppstår då det tar tid innan alla humanitära organisationer och den internationella administrationen är på plats i ett konfliktområde och menar att detta gap kan överbryggas med hjälp av en civil-militär samverkan som ger återuppbyggnaden en mer effektiv och snabb start.⁵⁸

---

⁵⁵ Jakobsen, 2000, s. 68.

⁵⁶ Ibid, s. 108.

⁵⁷ Jakobsen, 2000, s. 26.

⁵⁸ Williams, 2005, s. 267-268.

3 Två fall av återuppbyggnad

I det här kapitlet presenteras två fall av återuppbyggnad: Afghanistan och Kosovo. De båda fallen presenteras enskilt där varje avsnitt inleds med en historisk beskrivning av det enskilda fallet liksom en kortfattad överblick av konflikten. Bakgrundsbeskrivningen av de båda fallen är viktig då det är två olika typer av konflikter och då det därmed finns olika förutsättningar betydelsefulla för återuppbyggnadsprocessen. Den internationella närvaron presenteras dels genom den civila komponenten, dels genom den militära. I Afghanistan är det UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan) som är den civila internationella administrationen och den NATO- ledda ISAF-styrkan (International Security Assistance Force) som står för den militära närvaron. I Kosovo är motsvarigheterna UNMIK (United Nations Interim Administration Mission in Kosovo) och KFOR (Kosovo Force). I båda fallen vilar organisationernas verksamhet och uppdrag på FN-mandat, det vill säga resolutioner som är fattade av FN:s säkerhetsråd. Därmed finns det hos det internationella samfundet stöd för den internationella närvaron i de båda fallen, varför frågan om de båda missionernas legitimitet utelämnas i analysen.

3.1 Afghanistan

Afghanistans befolkning består av många olika folkgrupper, uppdelade i olika stammar och religiösa riktningar, de flesta afghaner är dock muslimer. De olika befolkningsgrupperna är uppdelade i klaner med egna hövdingar som historiskt sett regerat i de egna regionerna. Detta har gjort det svårt att styra landet som en sammanhållande stat. Det var först i slutet av 1800-talet som en afghansk centralmakt skapades genom en centralregering i Kabul, ett system som krossades av den sovjetiska ockupationen 1979-1989. Sedan dess har Afghanistan varit splittrat och till följd av krig de senaste decennierna har miljontals afghaner drivits på flykt inom landet eller till grannländerna.⁵⁹

Trots den svåra situationen i dagens Afghanistan och trots att samhället måste byggas upp från grunden på alla områden, har den omfattande internationella närvaron skapat en möjlighet att återuppbygga landet.⁶⁰

---

⁵⁹ <http://www.sakerhetspolitik.se/templates/Level2Page.aspx?id=526>

⁶⁰ <http://www.regeringen.se/sb/d/2520/a/13691;jsessionid=aLPDFCdfJux7>

I december 2001 undertecknades det så kallade Bonnavalet mellan de fyra mest inflytelserika afghanska grupperna. Detta avtal innebar att en övergångsregering tillsattes med Hamid Karzai som president. Karzai omvaldes vid 2004 års presidentval. I samband med parlamentsvalet 2005 avslutades den så kallade Bonnprocessen och i nuläget försöker regeringen i samarbete med det internationella samfundet utforma en process för fortsatt demokratisk utveckling av landet.⁶¹

Det spända säkerhetsläget i dagens Afghanistan hotar övergångsprocessen, något som tar sig uttryck i terroråd och kriminella aktiviteter.⁶² Det är de så kallade krigsherrarna som utgör ett stort hot mot återuppbyggnaden av nationalstaten och den centralstyrda makten. Makten i regionerna är koncentrerade till krigsherrarna vilka är starka personer som har kontroll över specifika områden och resurser, para-militära styrkor eller delar av en nationell armé. Det är krigsherrarna som är de drivande aktörerna i den kriminaliserade politiska ekonomin där deras makt och militära position upprätthålls av våld. Det finns också ett tydligt samband mellan försvagning av staten och krigsherrarnas framfart genom att de står för en alternativ politisk struktur till nationalstaten.⁶³

3.1.1 UNAMA- (United Nations Assistance Mission to Afghanistan)

UNAMA (United Nations Assistance Mission to Afghanistan) utgör den internationella administrationen och är en politisk mission som etablerades i mars 2002 genom FN-resolutionen 1401.⁶⁴ Målet var att stödja den afghanska återuppbyggnadsprocessen och den nationella försoningen som fastslogs i Bonnavalet 2001.⁶⁵ UNAMA:s mandat förnyas årligen och består av följande sex huvudelement:

”

- Providing Political and Strategic advice for the Peace process
- Providing good offices
- Assisting Afghanistan's government towards implementation of the Afghanistan Compact
- Promoting human rights
- Providing technical assistance and
- Continuing to manage all UN humanitarian relief, recovery, reconstruction and development activities in coordination with the government.”⁶⁶

---

⁶¹ <http://www.regeringen.se/sb/d/2520/a/13691;jsessionid=aLPDFCdfJux7>

⁶² <http://www.unama-afg.org/about/overview.htm>

⁶³ Lindholm-Schulz, Helena, *Krig i vår tid*, 2002, s. 113-115.

⁶⁴ [Security Council resolution 1401 \(2002\)](#) The situation in Afghanistan

⁶⁵ <http://www.unama-afg.org/about/overview.htm>

⁶⁶ Ibid

Dessa sex huvudelement kan ytterligare delas in i tre kategorier; *Political Affairs, Relief, Recovery and Reconstruction, Security Sector*.⁶⁷

UNAMA, med högkvarter i huvudstaden Kabul, har cirka 1000 anställda varav 80% är afghanska medborgare. UNAMA leds av en *Special Representative of the Secretary-General for Afghanistan* (SRSG), som är ansvarig för all FN-verksamhet i landet.⁶⁸ Men det är FN:s humanitära samordnare OCHA (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs) som samordnar biståndet.⁶⁹ Vidare är organisationen uppdelad i åtta regionala kontor med flera lokala underkontor. UNAMA utgör den huvudsakliga civila komponenten av den internationella fredsbevarande insatsen i Afghanistan vars uppdrag är att stärka de afghanska statliga institutionerna som står direkt under och stöds av *UN Department of Peacekeeping Operations*.⁷⁰ UNAMA är en så kallad integrerad mission vilket innebär att verksamheten vilar på två pelare. Den ena handlar om utvecklingsfrågor och den andra hanterar politiska frågor. Inom ramen för dessa två pelare arbetar specialister med frågor som rör mänskliga rättigheter, rättsstaten, polis, militär, genderfrågor och narkotikafrågor.⁷¹

3.1.2 ISAF- (International Security Assistance Force)

ISAF (International Security Assistance Force), är den militära organisation som arbetar under det mandat som antogs 2001 av FN:s säkerhetsråd genom resolution 1386.⁷² För närvarande deltar 37 länder i den NATO- ledda ISAF- insatsen. Från början var missionen begränsad till att stå för säkerheten i området kring huvudstaden Kabul, men enligt FN-resolutionen 1510 från 2003 utvidgades mandatet och ISAF:s roll blev större och omfattar nu hela landet. Den primära rollen för ISAF är att stödja den afghanska regeringen att upprätthålla säkerhet och stabilitet i syfte att underlätta återuppbyggnadsprocessen och etablerandet av demokratiska strukturer. ISAF opererar alltså under FN-mandat vilket också innebär att organisationen har fullt stöd från det internationella samfundet.⁷³

Enligt informationen på NATO:s hemsida är rustningen och utbildningen av den afghanska armén en del av den omfattande närmandet av civila och militära funktioner, vilka är nödvändiga för att möta de utmaningar som finns i Afghanistan. Detta sker i nära samarbete med andra internationella aktörer som verkar i landet såsom FN, EU och Världsbanken.⁷⁴

---

⁶⁷ http://www.unama-afg.org/about/_pa/political_affairs.htm

⁶⁸ *ibid*

⁶⁹ SOU, 1999, s. 33.

⁷⁰ *ibid*

⁷¹ *ibid*

⁷² [Security Council resolution 1386 \(2001\)](#) on the situation in Afghanistan

⁷³ <http://www.hq.nato.int/issues/afghanistan/index.html>

⁷⁴ *ibid*

Med tanke på att de olika afghanska gruppernas makt genom krigsherrarna fortfarande är stor i provinserna innebär ISAF:s närvaro på regional och lokal nivå stöd till polisväsendet, politiker samt militär.⁷⁵

3.1.3 PRT (Provincial Reconstruction Team)

I och med FN-resolution 1510⁷⁶ från 2003 upprättade ISAF så kallade *Provincial Reconstruction Team* (PRT) som skall verka ute i de afghanska provinserna.⁷⁷ *Provincial Reconstruction*-teamens roll är att upprätthålla säkerheten på den lokala nivån, samt att vara de lokala myndigheterna till hjälp i återuppbyggnaden. Dessa 25 PRT är organiserade under fem regionala områden, så kallade *Regional Commands*.⁷⁸

Enligt en specialrapport från *United States Institute of Peace* utvärderas de amerikanska PRT- teamen. Det primära syftet med att skapa dessa var visserligen politiskt men PRT ansågs också vara betydelsefulla när det gällde att komma tillrätta med instabiliteten i Afghanistan orsakad av krigsherrar, terrorism, arbetslöshet och den utbredda fattigdomen.⁷⁹ I rapporten gör man bedömningen att PRT:s stöd för de lokala ledarna ofta varit kontraproduktivt. Detta med tanke på att många av *Provincial Governors* and *Police Officials* är gamla krigsherrar vars lojalitet kan ifrågasättas. Stödet från PRT innebär att dessa ledare ännu mer distanserade sig från centralmakten.⁸⁰ Det framgår dock att PRT spelar en nyckelroll när det gäller stöd för avvapning och återanpassning, som leds av UNAMA och den japanska regeringen.⁸¹

Överste Jan Pålsson är chef för det svenskleda PRT sedan mars 2006 i Mazar-i-Sharif och han berättar i en artikel på svenska försvarets hemsida:

*"- Det är viktigt att understryka att ett PRT inte bara är en militär organisation. Den civil-militära delen kan inte underskattas när det gäller att skapa säkerhet och utveckling. Stridsfordon och vapen i all ära men en sådan insats är inte alltid det effektivaste medlet för att nå målet. Förstår man inte detta är man uppenbart oinformerad om de realiteter som finns i norra Afghanistan."*⁸²

---

⁷⁵ <http://www.hq.nato.int/issues/afghanistan/index.html>

⁷⁶ [Security Council resolution 1510 \(2003\)](#) The situation in Afghanistan

⁷⁷ <http://www.mil.se/int/index.php?c=news&id=35979>

⁷⁸ http://www.nato.int/ISAF/mission/mission_role.htm

⁷⁹ Perito, Robert, M, *The U.S Experience with Provincial Reconstruction Teams in Afghanistan*, 2005, s. 2.

⁸⁰ Ibid, s. 6.

⁸¹ Ibid, s. 9.

⁸² <http://www.mil.se/int/index.php?c=news&id=35979>

ISAF:s roll i Afghanistan kan delvis beskrivas utifrån PRT:s verksamhet, vilken indelas i fem huvudområden; *Relationships, Security, Reconstruction, Information Operations, Military Chain of Command*. Området *Relationships* innebär PRT ska etablera och upprätthålla goda relationer med ledarna och representanter för regeringen, klaner, religiösa samfund, militär, FN och NGO:s ute i de provinser där de verkar. Målet med detta är att vara centralmaktens förlängda arm, och därigenom skapa och upprätthålla dess legitimitet. Dessutom ska PRT övervaka och regelbundet rapportera uppåt i organisationen. PRT skall också assistera den afghanska regeringsföreträdarna vid medling mellan lokala fraktioner. PRT är en relativt ny företeelse och är ett exempel på civil-militär samverkan på fältet.⁸³

3.2 Kosovo

Fortfarande efter åtta år som FN-protectorat är statusfrågan för Kosovo ännu inte löst. Kosovo är en provins i Serbien. Dess yta är ungefär lika stor som Skånes. I provinsen uppskattas cirka 90 % av den totala befolkningen på två miljoner, vara albaner, vilka till den största delen är muslimer. Serberna är en minoritet (6%) i Kosovo och utgör den kristna ortodoxa befolkningsgruppen. Förutom våld och övergrepp till följd av etniska motsättningar, är Kosovo hårt drabbat av organiserad brottslighet såsom trafficking och droghandel.⁸⁴

Konflikten har sin grund i det faktum att den serbiske presidenten Slobodan Milosevic, genom kraftiga förändringar under 1980-talet gällande Kosovos status, inledde ett system som kan liknas med apartheid. Kosovo kom att integreras i Serbien och Kosovos status som autonom republik avskaffades. Likaså infördes lagar som var direkt diskriminerade mot den albanska befolkningen i Kosovo.⁸⁵ 1991 utropade sig kosovoalbanerna självständiga genom en folkomröstning som anordnats av kosovoalbanska ledare. Trots att folkomröstningen bekräftades av parlamentet i Kosovo ledde detta inte till några större förändringar och de serbiska och jugoslaviska myndigheterna, polis och militär hade fortfarande kontrollen över området. Under 1997 blossade konflikten upp på allvar när Kosovos befrielsearmé (UCK), fick tillgång till ett stort antal vapen och därmed kunde göra motstånd mot de jugoslaviska och serbiska styrkorna.⁸⁶

Milosevics retorik gick till den största delen ut på att spela på serbnationella stämningar som förknippades med Kosovo, detta då provinsen är historiskt och känslomässigt betydelsefull för både serber och albaner. Serberna ser på Kosovo som Serbiens vagga, mycket med tanke på att området under den serbiska

---

⁸³ http://www.peacebuild.ca/powg/POM/afghanistan/PRT_TORs.pdf

⁸⁴ Nilsson, Jonas, *Världspolitikens dagsfrågor; Kosovo under FN-styre*, 2004, s.3.

⁸⁵ Ibid, s. 5.

⁸⁶ Ibid, s. 6.

medeltida storhetstiden utgjorde ett centrum för den serbortodoxa kyrkan. För albanerna är provinsen betydelsefull med eftersom det var i staden Prizren som det Prizrenska förbundet, den första albanska nationella rörelsen, bildades 1878. Det var denna rörelse som drev frågan om ett självständigt Albanien från det då mäktiga Ottomanska riket.⁸⁷

3.2.1 UNMIK- (United Nations Mission in Kosovo)

Kosovo är idag ett protektorat som styrs av FN och NATO.⁸⁸ I Kosovo är det UNMIK (United Nations Interim Administration Mission in Kosovo) som utgör den civila komponenten av den internationella närvaron.⁸⁹ Både en militär och en civil komponent har funnits sedan början av den internationella närvaron i Kosovo.⁹⁰ UNMIK har från starten utövat full administrativ makt i Kosovo med anledning av att ett självstyre ännu inte hade hunnit byggas upp.⁹¹

Den internationella närvaron inleddes efter NATO:s bombningar 1999 då Serbien gav upp och ett fredsavtal slöts som innebar att alla serbiska styrkor skulle lämna Kosovo. I anslutning till detta antog FN:s säkerhetsråd en resolution vilket innebar en FN-ledd internationell civil och militär närvaro i Kosovo. Därtill skulle det av FN:s generalsekreterare installeras ett internationellt styre över provinsen. Detta internationella styre, UNMIK, skulle vara temporärt till dess att frågan om Kosovos folkrättsliga status var löst.⁹²

UNMIK ålades under en icke tidsbestämd period många olika ansvarsområden i syfte att skapa institutioner för ett självstyrande Kosovo, detta skulle ske genom att etablera demokratiska och fria val samt att stödja återuppbyggnad av bostäder och infrastruktur liksom att ansvara för lag och ordning. För att klara dessa uppgifter gavs UNMIK stora maktbefogenheter inom så gott som alla samhällsområden. Dessutom gavs också ett mandat att sköta all egendom som tidigare ägs av Serbien eller Jugoslavien. Förutom administrationen av rättssystemet står UNMIK för all lagstiftande och verkställande makt. Därtill har UNMIK befogenhet att avskeda och tillsätta personer på poster inom statsförvaltningen liksom inom rättssystemet.⁹³

UNMIK:s verksamhet vilar på fyra pelare:

---

⁸⁷ Nilsson, 2004, s. 7-9.

⁸⁸ Lindholm-Schulz, 2002, s. 146.

⁸⁹ Smyrek, Daniel, Sven, *Internationally Administered Territories- International Protectorates?*, 2005, s. 188.

⁹⁰ Ibid, s. 183.

⁹¹ Jeong, 2005, s. 81.

⁹² Nilsson, 2004, s. 8.

⁹³ Ibid, s. 11.

- **Humanitärt bistånd/polis och rättsväsende**

Här var UNHCR ansvarig för koordinationen av det humanitära biståndet. År 2000 då det mest akuta läget var över, byttes den humanitära grenen av UNMIK ut och den nya pelaren, polis och rättsväsende, skapades under ett direkt ledarskap av FN.

- **Civil administration**

Denna pelare är den enda som stått under direkt kontroll av FN sedan starten. Det är den civila administrationen som ansvarar för skapandet av det lokala styret liksom olika samhällssektorer såsom tull, hälso- och sjukvård, utbildningsväsendet, kollektivtrafik, offentlig radio och television liksom tele- och postkommunikationssystemet.

- **Demokrati och institutionsbyggande**

För uppbyggnaden av demokrati och institutionsbyggande ansvarar OSSE. Ansvarsområdet ligger i att upprätthålla respekten för de mänskliga rättigheterna, utbilda personal för den kommunala förvaltningen samt att förbereda och hålla i val och röstregistrering samt utveckla mediesektorn. En av prioriteringarna för den tredje pelaren var att sammansätta och styra UNIP (United Nations International Police Force).

- **Ekonomisk rekonstruktion**

UNMIK har genom mandat från EU fått ansvaret för Kosovos ekonomiska uppbyggnad. Denna pelare syftar till att förbereda och förvalta budgeten, skapa ett monetärt system liksom goda förutsättningar för bankväsendet. Vidare vilar här också ansvaret för stöd och hjälp för nya företag inom industrin i form av lån liksom återuppbyggnaden av infrastrukturen såsom vatten och energiförsörjning, ett ansvar som denna pelare övertog från KFOR.

⁹⁴

Enligt resolution 1244⁹⁵ skulle det förutom den militära närvaron även finnas en civil komponent. Precis som i fallet Afghanistan leds och kontrolleras den civila närvaron (internationella administrationen) även i Kosovo av en SRSG (*Special Representative of the United Nations Secretary-General*). Lokalt finns internationella administratörer som har liknande befogenheter som SRSG.

UNMIK- personalen har rekryterats från hela världen. En allmän uppfattning är att dessa bildat en egen samhällsgrupp bestående av militär personal

---

⁹⁴ Smyrek, 2005, s. 189.

⁹⁵ [Security Council resolution 1244 \(1999\)](#) on the situation relating Kosovo

liksom personal för de internationella frivilligorganisationerna.⁹⁶ Detta kan enligt min mening givetvis utgöra ett problem i strävandet att på sikt överlåta styret åt befolkningen i Kosovo och än idag efter åtta års FN-styre har UNMIK behållit de centrala maktbefogenheterna. Vidare finns det en spänning mellan det internationella och det lokala styret som består i att UNMIK hävdar att de lokala ledarna ännu inte är redo eller mogna att ta över maktbefogenheterna. Omvänt menar de lokala kosovoalbanska ledarna att handlingsförlamningen beror på den internationella närvaron.⁹⁷ En situation har alltså uppstått där de kosovoalbanska ledarna står under granskning av det internationella samfundet i arbetet att återuppbygga Kosovo och där det inte längre finns en direkt konflikt mellan dem och makten i Belgrad. Nilsson hävdar avsaknaden av ett civilt samhälle utgör ett hinder för såväl nytänkande hos de politiska ledarna likaväl som den försvagar den politiska processen.⁹⁸

I ett av Nilssons kapitel benämns UNMIK som en ”internationell enväldshärskare” där övergrepp och maktmissbruk begångna av UNMIK presenteras som en följd av de långtgående maktbefogenheterna. Det visar sig att UNMIK i vissa enskilda fall brutit mot de mänskliga rättigheterna, vilket vilken annan stat som helst, som begått samma sak, skulle fått utstå mycket kritik för. Historiskt har provinsen varit det fattigaste området i Jugoslavien och enligt Jonas Nilsson har den internationella närvaron gjort lite för att förbättra de sociala och ekonomiska förhållandena.⁹⁹ Till skillnad från Nilsson framgår enligt NATO:s hemsida att insatsen i Kosovo, där KFOR gett stöd till diverse CIMIC- projekt gällande humanitärt stöd, social utveckling och återuppbyggnad av samhället och vidare hävdar man att KFOR därigenom förbättrat livet för befolkningen i Kosovo sedan insatsen startade 1999.¹⁰⁰

3.2.2 KFOR – (Kosovo Force)

KFOR (*Kosovo Force*) är den NATO- ledda insats som utgör den internationella militära närvaron och ansvarar sedan 1999 för säkerheten i Kosovo.¹⁰¹ KFOR är alltså den militära komponenten vilken ansvarar för alla militära aspekter av det internationella uppdraget. Till skillnad från andra FN-uppdrag finns det en formell uppdelning i Kosovo av en civil och en militär gren, båda lyder under *Commander of KFOR*.¹⁰² Alltså precis som det finns militär personal inom UNMIK-organisationen, finns det civil personal inom KFOR.

---

⁹⁶ Nilsson, 2004, s. 12.

⁹⁷ Nilsson, 2004, s. 13.

⁹⁸ Ibid, s. 14.

⁹⁹ Ibid, s. 4.

¹⁰⁰ http://www.nato.int/kfor/cimic/cimic_org/index.html

¹⁰¹ Ibid s. 14.

¹⁰² Smyrek, 2005, s. 183.

KFOR består av militära styrkor från 40 länder, såväl NATO-medlemmar som andra länder. KFOR är skild från den internationella civila närvaron vilket innebär att UNMIK och SRSG alltså inte har någon beslutanderätt över den militära insatsen. Jonas Nilsson presenterar en ganska kritisk bild av KFOR som en militärmakt utan kontroll, detta med anledning av att KFOR står utanför UNMIK:s kontroll och att det därmed är omöjligt för den kosovoalbanska befolkningen att få en oberoende instans att kontrollera KFORs handlingar. I praktiken innebär detta för den enskilde individen att det är svårt att få upprättelse för eventuella oförrätter som begåtts. För att avhjälpa problemet upprättades en kommission där klagomål skulle behandlas.¹⁰³

3.3 Jämförelse mellan fallen

I både Afghanistan och Kosovo finns en internationell administration under FN-mandat, vilka i båda fallen utgör den civila komponenten av den internationella närvaron. Dessutom finns det en militär närvaro i båda fallen. Formellt är den civila respektive den militära komponenten skilda åt i de båda fallen genom UNAMA och ISAF i Afghanistan och UNMIK och KFOR i Kosovo. I båda fallen ingår civil personal i den militära komponenten och tvärtom ingår militär personal i den civila komponenten. I Afghanistan är den största utmaningen för den internationella närvaron att stödja centralmaktens legitimitet på lokal och regional nivå, detta då krigsherrarna fortfarande besitter mycket makt. De 25 *Provincial Reconstruction Teams* verksamhet är decentraliserad vilket innebär att man arbetar på lokal nivå med återuppbyggnad. I Kosovo har UNMIK sedan 1999 byggt upp en institutionsstruktur och den stora utmaningen för den internationella närvaron att nu lämna över makten till lokalbefolkningen, något som dock inte kan göras innan dess att statusfrågan är löst. Det gemensamma för båda fallen är enligt min mening att den internationella närvaron förutsättning för att återuppbyggnaden av staten och samhället ska vara framgångsrik.

---

¹⁰³ Nilsson, 2004, s. 23-25.

4 Avslutande diskussion

I detta analyskapitel sammanfattar jag de slutsatser jag kommit fram till vad det gäller sambandet mellan internationell närvaro och återuppbyggnad av *Postconflict states* i fallen Afghanistan och Kosovo, med fokus på civil-militärt samarbete. Mitt resultat bygger på tre slutsatser, (1) den internationella närvarons betydelse för att återskapa centralmaktens legitimitet, (2) institutionaliserande av civil-militär samverkan som uttryck för behovet att effektivisera återuppbyggnadsprocesser i *Postconflict states*, (3) det finns fortfarande problem med koordination och samverkan av civila och militära komponenter vid återuppbyggnad.

4.1 Internationell närvaro- nationell frånvaro?

Den civil-militära samverkan och koordinationen är sedan 1990-talet ett institutionaliserat begrepp genom förkortningen CIMIC. Williams modell för civil-militär samverkan är ett exempel på detta liksom de *Provincial Reconstruction Team* som upprättats i Afghanistan. Utifrån teorierna kring *State Reconstruction*, *State Failure* liksom *Postconflict states* och det empiriska materialet har jag kommit fram till att återuppbyggnaden inifrån staten är minst lika nödvändig och viktig som det externa stödet i form av internationell närvaro och kan sammanfatta detta genom tre slutsatser. Den första slutsatsen är att den internationella närvaron spelar en stor roll i återuppbyggnadsprocessen genom återskapa centralmaktens legitimitet hos de olika grupperna i samhället. I fallet Afghanistan är koncentrationen av makten till krigsherrar ett stort problem, varför huvuduppgiften för den internationella närvaron är att på lokal och regional nivå stärka centralmaktens legitimitet. En slutsats är här, precis som Mary Kaldor hävdar, är att nyckeln till att kontrollera våldet ligger i återskapandet av legitimiteten. I det empiriska materialet finner jag *Provincial Reconstruction Teams* i Afghanistan som det främsta exemplet på hur militära funktioner samverkar och koordineras i arbetet på fältet. Detta eftersom dessa team består både av militär och civil personal samt att teamens uppgifter är av både civil och militär karaktär. Dessa PRT utgör enligt min mening en mycket central funktion av den internationella närvaron och därmed i återuppbyggnadsprocessen av landet. I fallet Kosovo är det speciellt den civila komponenten (UNMIK) av den internationella närvaron som genom långtgående maktbefogenheter i vissa avseenden missbrukat sin makt. Problemet med en alltför långvarig internationell närvaro är att den internationella administrationen behåller sina maktbefogenheter och det därför svårt att ”lämna över” makten, något som Kosovofallet visar.

Den andra slutsatsen är att institutionaliserandet av CIMIC-begreppet är ett uttryck för att det finns ett ökat behov av att effektivisera återuppbyggnadsprocesser i *Postconflict states*. Detta hänger samman med en disharmoni mellan kortsiktiga snabba militära insatser och mer långsiktiga humanitära insatser. Williams modell för civil-militär samverkan skulle kunna överbygga det *Reconstruction gap* som uppstår mellan det att den militära komponenten inlett insatsen till det att den civila komponenten, i form av internationell övergångsadministration, kommit på plats. Av den anledningen är det viktigt att planeringen av en civil-militärt koordinerad insats sker i på ett tidigt stadium.

Den tredje slutsatsen jag kan dra är att det fortfarande finns problem med samverkan och koordination mellan civil-militära komponenter vid internationella fredsbevarande insatser. Något som delvis beror på olikheterna i organisationsstrukturen hos den militära respektive den civila komponenten. Ett resonemang som kan kopplas till Samuel E. Finers resonemang om de områden där den militära organisationen är överlägsen den civila, men också de svagheter som finns hos den militära organisationen när det gäller att till exempel styra ett samhälle.

Syfte med denna studie är att genom en jämförelse av fallen Afghanistan och Kosovo, med fokus på civil-militärt samarbete, generera idéer för återuppbyggnadsprocesser *Postconflict states*. Jag har tittat närmare på hur den internationella närvaron är utformad i de båda fallen och funnit likheter och skillnader när det gäller dels de civila respektive de militära komponenterna, dels när det gäller det civil-militära samarbetet (CIMIC). Kan då fallen Afghanistan och Kosovo säga oss något om den internationella närvarons betydelse för återuppbyggnadsprocesser i generella termer. Jag har i min undersökning funnit att den internationella närvaron är minst lika viktig för återuppbyggnaden som den nationella närvaron. Den internationella närvarons organisation, bestående av civila och militära komponenter, är också betydelsefull för återuppbyggnaden av grundläggande statliga funktioner, såsom centralmaktens legitimitet.

Jag kan avslutningsvis konstatera att den internationella närvaron vid dagens fredsbevarande insatser består av civila liksom militära komponenter. CIMIC - begreppet är så vitt jag kan förstå en företeelse som idag står under utveckling inom det internationella samfundet. En ytterligare utveckling av CIMIC skulle enligt min mening vara ett sätt att effektivisera återuppbyggnadsprocesser i *Postconflict states*.

5 Referenser

Brinkerhoff Derick, 2005. *Rebuilding governance in failed states and post-conflict Societies: core concepts and cross-cutting themes*, Wiley InterScience, Vol. 25, p.3-14

Chesterman, Simon, 2002. *Justice Under International Administration: Kosovo, East Timor and Afghanistan*, International Peace Academy

Finer, Samuel Edward, 1962. *The man on the horseback: the role of the military in politics*. 1976. Norwich: Peregrin Books

Jacobsen, Peter Viggo, 2000. *Civil-military co-operation: lessons learned and models for the future*. Köpenhamn: Dansk Udenrigspolitisk Institut (DUPI)

Jeong, Ho-Won, 2005. *Peacebuilding in Postconflict Societies, Strategy and Process*, London: Lynne Rienner Publishers Inc.

Lindholm- Schulz, Helena, 2002. *Krig i vår tid*, Lund: Studentlitteratur

Kaldor, Mary, 1999. *Nya och gamla krig, organiserat våld under globaliseringens era*. Uddevalla:Daidalos

Meierhenrich, Jens i Rotberg, I, Robert, 2004. *When states fail, Causes and Consequenses*, New Jersey: Princeton University Press

Nilsson, Jonas, 2004. *Världspolitikens dagsfrågor; Kosovo under FN-styre*. Stockhol: Elanders Gotab

Pugh, Michael, 1998. *Military Intervention and Humanitarian Action: Trends and Issues*. Overseas Development Institute. Vol. 22, No. 4, p. 339-351

Pugh, Michael, 2001, *The challenge of Civil-military Relations in International Peace Operations*, Disasters Vol. 25, No. 4 p. 345-357

Ratner, R. Steven, 1997, *The New UNP Peacekeeping, building Peace in lands of conflict after the Cold war*, MacMillian

Rotberg, I, Robert, 2004. *When states fail, Causes and Consequenses*, New Jersey: Princeton University Press

Smyrek, Daniel Sven, 2005. *Internationally Administered Territories International Protectorates? An Analysis of Sovereignty over Internationally Administered Territories with Special Reference to the Legal Status of Post-War Kosovo*, Berlin: Duncer & Humblot,

SOU 1999:29. *Internationell konflikthantering, att förbereda sig tillsammans*. Stockholm: Elanders Gotab

Wilde Ralph, 2004, *Representing International Territorial Administration: A Critique of some Approaches*. *Journal of International Law*. Vol. 15, No. 1, p. 71-96.

Williams Garland, 2005. *Engineering peace: the military role in post-conflict reconstruction*. Washington DC:United States Institute of Peace Press

Offentliga dokument

Executive Committee of the High Commissioner's Programme, 2000, *The Kosovo Refugee Crisis: An Independent evaluation of UNHCR's emergency preparedness and response*, Refugee Survey Quarterly, Vol 19. No. 4.

Perito, Robert, 2005. Special Report; *The U.S Experience with Provincial Reconstruction Teams in Afghanistan, lessons identified*. Washington DC: United states Institute of Peace

Internet

Försvarsmakten- artikel, *Vapen inte alltid effektivast*, 2007-02-23
<http://www.mil.se/int/index.php?c=news&id=35979>

KFOR, Kosovo Force, 2007-03-07
http://www.nato.int/kfor/cimic/cimic_org/index.html

NATO- ISAF2007-03-05
<http://www.hq.nato.int/issues/afghanistan/index.html>

Utrikesdepartementet- Afghanistan, ISAF 2007-03-01
<http://www.regeringen.se/sb/d/2520/a/13691.jsessionid=arlihqiHlU9>
<http://www.regeringen.se/sb/d/5619/a/45002>

UNAMA, *United Nations Mission in Afghanistan*, 2007-03-01

<http://www.unama-afg.org/about/overview.htm>

http://www.unama-afg.org/about/_rrr/3r.htm

http://www.unama-afg.org/about/_pa/political_affairs.htm

Säkerhetspolitik.se, 2007-02-15

<http://www.sakerhetspolitik.se/templates/Level2Page.aspx?id=526>